

Obsah

Úvodem	9
1. Historické vědomí a kolektivní paměť (Jiří Šubrt)	13
2. Vztah dnešních Čechů k historii	26
2.1 Zájem o historii (Martin Vávra)	27
2.1.1 Jak se občané České republiky sami zajímají o historii	27
2.1.2 Do jaké míry se lidé zajímají o jednotlivé oblasti dějin	32
2.1.3 Které historické období považují občané za nejzajímavější	35
2.1.4 Jak se Češi zajímají o evropské památky	37
2.2 Zdroje, z nichž se utvářejí představy o historii (Martin Vávra)	39
2.3 Znalost dějin, její význam a úroveň (Karel Černý, Jiří Šubrt)	46
2.4 K problematice školní výuky dějepisu (Karel Černý, Jiří Šubrt)	52
2.4.1 Postavení dějepisu v rámci školních osnov	53
2.4.2 Názory občanů a učitelů na současnou úroveň výuky dějepisu	60
2.4.3 K otázce znalosti světových, evropských a národních dějin	67
3. Charakteristiky historického vědomí	70
3.1. Jaký význam má historie pro českou společnost? (Jiří Vinopal, Jiří Šubrt)	72
3.2 Jaké jsou představy Čechů o povaze historie? (Jiří Vinopal)	77
3.2.1 Představy o charakteru historického vývoje	77
3.2.2 Představy o vlivech, které působí na historický vývoj	81
3.2.3 Představy o hranicích historie	86
3.3 Čím je podle české veřejnosti formováno historické vědomí? (Jiří Vinopal, Jiří Šubrt)	90

3.3.1 Představy o faktorech formujících obraz historie	90
3.3.2 Představy o možnostech objektivního výkladu dějin	94
4. Vztah Čechů k národním dějinám	98
4.1. Hodnocení českých národních dějin	
(Stanislav Hampl, Jiří Šubrt, Martin Vávra, Jiří Vinopal)	98
4.1.1 Poznatky z dosavadních výzkumů	99
4.1.2 Celkové hodnocení českých dějin	107
4.1.3 Období rozkvětu a úpadku v českých dějinách	108
4.1.4 Hodnocení jednotlivých období národní historie	111
4.1.5 Hodnocení postav české historie	115
4.1.6 Místa jako symboly národních dějin	123
4.2 Problémy s interpretací českých dějin (Jiří Vinopal)	126
4.2.1 Jsou Češi schopni se dívat na dějiny objektivně?	128
4.2.2 Je možný jednotný výklad husitství?	131
4.3 Názory na nedávné české dějiny a sametovou revoluci	
(Stanislav Hampl, Jiří Vinopal, Jiří Šubrt, Marcel Tomášek)	134
4.3.1 Názory občanů České republiky na české dějiny od první světové války	135
4.3.2 Hodnocení sametové revoluce	138
4.3.3 Názory na společenskou situaci před listopadem 1989 a po něm	141
4.3.4 Proměny názorů na předlistopadové období po sametové revoluci	146
4.3.5 Názory na vývoj české společnosti v posledních 20 letech	150
4.3.6 Očekávání vývoje české společnosti v následujících 10 letech	157
4.4 Rodiny a generace (Jiří Vinopal)	160
4.4.1 Rodinná historie	160
4.4.2 Ovlivnění generací historickými událostmi	166
4.5 Vztah Čechů ke katolicismu a protestantismu (Dana Hamplová)	169
4.6 Česká národní identita, její vývoj a sociální zázemí (Klára Vlachová)	173
4.7 Národní hrdost (Martin Vávra)	181
4.7.1 Význam státních svátků	182
4.7.2 Hrdost na národní historii	183
4.7.3 Mají být informace o dějinách otevřené, nebo mají hlavně posilovat národní hrdost?	184
4.8 Místo Čechů v Evropě (Stanislav Hampl, Jiří Šubrt)	186
4.8.1 Kam patříme z hlediska kultury a mezinárodní politiky	186
4.8.2 Vztah k Evropské unii	191
4.8.3 Naše slovanství	194

4.8.4 Jak má naše kultura blízko či daleko k jiným kulturám	195
4.8.5 Kdo jsou naši spojenci	198
Závěrem	205
Přílohy	214
Příloha 1 Metodologická poznámka ke grafům znázorňujícím výsledky faktorových analýz	214
Příloha 2 Focus groups realizované v rámci projektu	215
Příloha 3 Dotazník výzkumu Historické vědomí 2010	217
Literatura	248
Autoři	254